Õiguskantsler

Tallinna Vangla
talv.info@vanglateenistus.ee

Teie 02.10.2026 nr 1-4/1-26/14569-2

Meie 25.11.2026 nr 7-4/262081/2610039

Perede ja laste vastuvõtmine vanglas

Austatud vangla direktor

ÜRO Lapse Õiguste Komitee rõhutas 2024. aastal Eesti kohta esitatud aruandes, et vanglad peavad austama kinnipeetavate laste õigusi ja vajadusi. Komitee soovitas Eestil tagada kinnipeetavate lastele oma vanemate külastamise õigus ning jätkata muudatusi, mis hõlbustaksid laste ja nende vangis olevate vanemate suhtlemist.

Ka õiguskantsler on juhtinud tähelepanu vanglates loodud kokkusaamistingimustele ning perede ja laste vastuvõtmise toimingutele. Õiguskantsler on vanglatele korduvalt südamele pannud, et kokkusaamisel ja sellele eelnevaid toiminguid tehes peab arvestama lapse heaolu ja vajadusi. Kokkusaamisega seotud positiivsed kogemused aitavad hoida ja tugevdada lapse sidet vanglas viibiva vanemaga ning toetab peresuhete säilimist.

Õiguskantsler on varem käsitlenud ka olukorda, kus Tallinna Vanglasse kokkusaamisele saabunud perede läbiotsimise ajal vabastati teenistuskoer rihmast ning koer jooksis inimeste keskele. Koera kiired ja äkilised liigutused ehmatasid kokkusaamisele tulnud lapsi.

27. augustil 2026 Tallinna Vanglas aset leidnud juhtumi tõttu[1], mille käigus teenistuskoer hammustas kokkusaamisele tulnud väikelast, on taas üles tõusnud küsimus, kuidas kasutatakse teenistuskoeri kinnipeetavate lähedaste läbiotsimisel ning milliste meetmetega tagatakse külastajate ning eelkõige laste turvalisus ja heaolu.

Õiguskantslerile on Tallinna Vangla teada andnud, et vangla ei kasuta enam last hammustanud koera läbiotsimisel ning teenistusest on lahkunud ka külastajaid teenistuskoeraga kontrollinud ametnik. Vangla suhtus juhtumisse tõsiselt, uuris seda põhjalikult ning on kavandanud koostöös Justiits- ja Digiministeeriumiga lisameetmeid, et vältida sarnaste olukordade kordumist. Muuhulgas kaalutakse võimalust kasutada juhtumipõhiselt kokkusaamisele tulevate perede ja laste läbiotsimisel teenistuskoeral suukorvi/koonurihma ja koera rihmastamist. Võimalusel kontrollitakse lastega saabunud külastajaid teistest eraldi.

[1] „Teenistuskoer hammustas Tallinna vanglas väikelast jalast. Vangla: võtame juhtunut väga tõsiselt“, Delfi 02.09.2026.

Lisaks andis vangla teada, et teenistuskoerte valikul on laiendatud koera tõugude valikut. Viimased liitunud teenistuskoerad on olnud labradori tõugu koerad, kes on üldjuhul iseloomult sõbralikud ning ka näevad sõbralikumad välja. Koerad läbivad mitmeaastase väljaõppe, mille käigus hinnatakse nende sobivust teenistusse, ning nende oskusi ja valmisolekut kontrollitakse edaspidi regulaarse atesteerimise käigus.

Leian, et vangla planeeritud ettevaatusabinõud on väga vajalikud ja asjakohased. Siiski on juhtumit uurides selgunud, et perede ja laste vastuvõtmise juures ei olnud piisavalt ametnikke. Näiteks pidi koerajuht üksi kokkusaamisele tulnud peresid ja lapsi juhendama ning samal ajal vastutama ka teenistuskoera juhtimise eest.

Õiguskantsler on varem soovitanud (sh 2020. aastal ja 2025. aastal Tallinna Vanglale saadetud soovitused), et vanglad kaasaksid kokkusaamiste korraldamisse ka lapse heaolu eest vastutava spetsialisti (nt sotsiaaltöötaja, psühholoog vms). Mitmetes teistes riikides kannavad need spetsialistid vanglavormi asemel vabaajarõivaid, et mitte rõhutada vangla ranget ja karistuslikku keskkonda. Seda soovitab ka Euroopa Nõukogu ministrite komitee oma juhistes kinnipeetavate laste kohtlemise kohta (vt CM/Rec(2018)5, art 28). Samal ajal kui kokkusaamisi korraldavad valvurid hoolitsevad julgeoleku eest, saaksid need spetsialistid olla enne ja pärast kokkusaamist peredele ja lastele toeks. Nad saavad perele nõu anda, kuidas lähedase vangistusega paremini toime tulla ning kust saada vajaduse korral abi.

Augustikuus vanglas aset leidnud juhtum kinnitas taas, et lapsi ja peresid tuleks vanglakülastuste ajal rohkem toetada. Seetõttu palun leidke võimalus kaasata kokkusaamiste korraldamisse ka lapse heaolu spetsialist.

Vanglal tuleks paremini läbi mõelda, millistes ruumides teha kokkusaamisele eelnevaid toiminguid (sh koeraga läbiotsimist). Õiguskantslerile edastatud videosalvestiselt (salvestis on tehtud 27.08.2026) on näha, et pered ja lapsed olid koeraga läbiotsimise ajaks rivistatud kõledasse tunnelisse. See ruum ei taga lastele turvalist ja pingevaba õhkkonda. Lisaks võib tunnelis liikuda kokkusaamisega mitteseotud inimesi, kes võivad läbiotsimist pealt näha.

Õiguskantslerile teadaolevalt tehakse näiteks Viru Vanglas koeraga läbiotsimisi üldjuhul kokkusaamiste ooteruumis. Vangla on paigutanud seintele nagid, kuhu külalised saavad jätta oma üleriided ja kaasas olevad esemed. Selline korraldus on teinud teenistuskoera ja koerajuhi töö asjade kontrollimisel tõhusamaks ja lihtsamaks. Lapsed ja teised pereliikmed ei pea enam läbiotsimise ajal rivis seisma, vaid võivad istuda ooteruumi toolidel, kui teenistuskoer koos koerajuhiga neid kontrollib.

Palun kaaluge võimalust kontrollida kokkusaamisele tulnud peresid ja lapsi enne kohtumist sobivamates ruumides, mis võimaldaks läbiotsimisel rohkem arvestada laste vajadusi ja heaolu. Tallinna Vanglas on olemas näiteks kokkusaamiste ooteruum, mis on kujundatud lastele sobivaks ning kus on võimalik külastajaid kontrollida kõrvaliste isikute juuresolekuta.

Mõistagi peab vangla kokkusaamiste korraldamisel lähtuma julgeoleku ja töökorralduse vajadustest. Samas on oluline, et turvalisuse tagamise kõrval arvestataks ka külastajate kogemusi ja vajadusi. Selleks võiks vangla küsida kokkusaamistel osalenud peredelt ja lastelt tagasisidet, et saada parem ülevaade sellest, kuidas nemad kokkusaamiste korraldust kogevad.

Palun kaaluge kokkusaamistel osalevatelt peredelt ja lastelt regulaarselt tagasiside küsimist. Saadud vastuste põhjal saaks vangla jooksvalt hinnata kokkusaamiste korralduse mõju peredele ja lastele, ning teha vajaduse korral selles muudatusi.

Palun Teilt tähelepanekute ja soovituste kohta tagasisidet 28. detsembriks.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Olari Koppel
asetäitja-nõunik, õiguskantsleri kantselei direktor
õiguskantsleri ülesannetes

Koopia: Justiits-ja Digiministeerium

Ksenia Žurakovskaja-Aru 693 8404
Ksenia.Zurakovskaja-Aru@oiguskantsler.ee